

Megjelent
GRÓF ANDRÁSSY GYULA
új könyve:

**KINEK BŰNE
A HÁBORÚ?**

Ára 2 korona.

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

Minden könyvkereskedésben kapható.

G A N G L I O N A L
a legjobb növényekből előállított
TEA, háziszor
gyanánt
idegbetegségeknel eredményel használható!
Ezen tea hatás: idegnyugtató, fájdalomcsillapító, vérképző, étvágytét meggyálító, álmosító, a test-erőt és közérzetét emelő és az emésztést is elősegíti.
A valódi tea kizárólag csak a cs. és kir. udvari és főhercegi kamarai szállítónál,
JULIUS BITTNER gyógyszerésznél
Reichenau
Nied. Oest.
kapható.
Egy doboz ára használati utasítással, 3 korona. — Beszerezhető gyógyszerárakban, ahol nem kapható, 3-kor. előzetes beküldése mellett bármintve a készítőnél.

Hindenburg

élete, jelleme, csatái

rendkívül érdekesen van megírva a Magyar Könyvtár új füzetében.

Irta Százados István.

Ára 60 fillér.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.

Szerkesztő: Szabó Kálmán.

Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvételek közöl. Szakszerű cikkeket ismert íróink írják. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágosítást kap az olvasó és az összes bérbeadó vadász-területek árverésének idejét közli.
A díszesen kiállított lap havonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félve 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szívesen küld
Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

**A NÉMET BIRODALOM
SORSDÖNTŐ ÓRÁJA.**

• Ára 60 fillér. •

Irta:
Frobenius Hermann.

Megjelent
a Magyar
Könyvtárban.

Fordította:
Mikes Lajos dr.

A nálunk jegyzett

6%-os és 5 1/2%-os hadikölcsön kötvényekre

a kibocsátási árfolyam 90%-ig nyujtunk előleget további intézkedésig az Osztrák Magyar Bank hivatalos kamatlába alapján.

A fennmaradó tőkeösszeg havi részletekben is törleszthető az alábbi feltételek mellett:

1. Minden 100 korona névértékű kötvény után a jegyzés alkalmával és azután havonta legalább 5 korona fizetendő.
2. A kötvények folyó kamatai a vevőt illetik meg.
3. A hátralékos összeg bármikor egyszerre is kifizethető.

A részletfizetésre vásárolt kötvényeket is a hivatalos jegyzési árfolyamon engedjük át és a szokásos legmagasabb jutalékot térítjük.

A 6%-os kötvények elsőrangú kamatozást nyujtanak, míg ellenben az 5 1/2%-os hadikölcsön áremelkedési esélyeket is nyujt.

A jegyzésre vonatkozó felvilágosítással készséggel szolgálunk.

MERCUR Váltóüzleti Részvény-Társaság, Budapest,
V. Fűrdő-utca 3. sz.

Fiókok Budapesten: Veres Pálné-utca 4/6, József-körút 31/b. POZSONY, SZABADKA.

Alapító intézet:

K. k. priv. Bank & Wechselstuben Actiengesellschaft «MERCUR».

Alaptőkéje 50 millió korona.

Tartalékalapja 24 millió korona.

21. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, MÁJUS 23.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre	—	20 korona.	A «Világkrónika»-val
Félévre	—	10 korona.	negyedévenként 1 koronával
Negyedévre	—	5 korona.	5öb.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

HUSZÁR JÁRÓK.

HONVÉDHUSZÁROK A HARCOZTÉREN. — Balogh Endőfi, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

KÉT LEÁNY.

REGÉNY. IRTA SZEMERE GYÖRGY.

(Folytatás.)

Edus barátja szemébe nézett, szeretett volna a lelke mélyébe behatolni.

— E mögött valami titok lappang — jegyezte meg határozottan. — Légy őszinte Ottó, mond meg mit titkolsz előttem.

— Két hónap múlva, vagy még hamarabb is megtudhatod.

— Egy hónapig sem akarok várni!

A két férfi farkasszem nézett. Aztán felállt Tormássy s belemeredt a levegőbe.

— Majd meglátjuk... Azt hiszem siettetni lehet a dolgot... igen, lehet.

Oly gyanus volt a magatartása, hogy Edus szinte zavarba jött tőle.

— Mit forgatsz a fejedben, Ottó? Kinek az érdekében tartóztat?

— Első sorban a magad érdekében.

— De hiszen azt nem tudhatod, hogy mi az én érdeke, — állította Morvay türelmetlenül, — engem nem lehet kiismerni, nekem mások a céljaim, eszményeim, mint nektek többi embereknek.

A medve mellére ejtette fejét.

— Hiszen mondtam, hogy siettetni fogjuk a dolgot; most már csak egy hónapi haladékot kérek.

— Megadom — jelentette ki Edus, — de most már mond meg, hogy mit vársz ettől a hónaptól?

Tormássy megkerülte a kérdést, azaz nem felelt őszintén.

— Együtt akarok még veled lenni. Ismerni akarom a terveidet. Én is ki akarom venni a részemet a turáni munkából.

Edus kezét fogott barátjával.

— Köszönöm, számítok rád. Te otthon fogsz dolgozni, meleg puha fészkedben, Miczi fog buzdítani, lelkesíteni.

— Igen... igen... lelkesíteni — dörmögte a medve, szegyéllősen elfordítva fejét. Majd hirtelen, mintha eszébe jutott volna valami, barátja vállára ejtette kezét. — Igaz, te Edus, miért nem nézed meg már egyszer Miczit?

Morvay nem tudott mit felelni.

— Nem szép tőled, hogy így elhanyagolsz bennünket, — korholta Ottó barátságosan, — gyere el valamelyik délután...

Igéretét vette barátjának, a ki mielőtt távozott volna, még megkérdezte egyszer.

— Tehát egy hónap múlva megveszed a birtokomat?

— Meg, ha akkor is ragaszkodol az eladásához, csak az árát kell meghatároznod.

— Majd a becsüők.

— Jól van, a becsüők...

Az urak kezét fogták, Edus elietett. Az utcán találkozott Pufigal. Tréfásan megapogatta a monoklis puhány karjait.

— Aggasztóan győnge vagy Pufig, tornászszál, fejleszd az izmaidat.

— Minek? Nem akarok én zsákhordó lenni.

— De kijössz velem Ázsiába, izmok oda is kellene.

— Ós Turánba? — kérdezte a gömböcember a szegyenkezve kezébe ejtette szemkarikáját.

— Oda fiam, mond meg a többieknek is, egy hónap múlva indulunk; erősítések magatokat s tanuljatok meg egy pár odaváló nyelvet, ha még fog az eszetek.

Pufig kihúzta magát.

— Ne félj, nem vallasz velünk szegyent, lesz ész és lesz izom is, ha kell.

Edus odébb nyargalt. Elment az előtt a ház előtt, a melyben Belényessyék laktak. Gépiesen fölneézett az első emeletre. Egy ablakban meglátta Miczit. Felköszönt neki. A leány nem vette észre. Igen mozdulatlan, igen halvány volt. Mintha nem is élt volna, csak úgy rá lett volna festve az ablaküvegére.

Látvány ilyen különös mély hatást, mint ez, még sohasem tett Morvayra. (Hiszen nem lehetett arra a leányra ráismerni. Mi történt vele?

Beteg volt? Ha igen, miért nem mondta meg neki a vőlegénye? Tompa fájdalom ütött a szívébe. Már-már befordult a ház kapuján, hogy látogatást tegyen amúgy is elhanyagolt rokonainál. De a lépcsőházból visszafordult.

Elégedetlen volt magával: testét előtötte a hő, lábait reszkettek... Mi lelte? Miért fest magának rémképeket a falra? Hiszen nem történt semmi sem. Csak sápadt volt egy leány. A leányok pedig sápadtak szoktak lenni néha... Majd megtudja holnap, mi baja van Miczinek. Bár, mosolyogva áll eléje s kezét szorít vele vígan, melegen, testvériesen. Most csak hebegni tudna. Mivel indokolná meg ostoba elfogódottságát, mikor maga sem tudja az okát.

Edus kocsiba ült s haza hajtatott...

— Juana, menjünk valahová.

— Szívesen, de hová?

— Mindegy, a szabad levegőre, lennt vár a kocsim...

Morvay a budai hegyek közé hajtatott. Juana gyermekesen örült a sebes kocsiakázásnak, teli tüdővel szította magába a friss levegőt. Lükettő vére pirossa festette az arcát s megfényesítette a szemét.

— Juana maga oly piros, Juana, s úgy ragyog a szeme.

— Nem tetszik? — kérdezte kaczerán a leány.

— De tetszik, nagyon tetszik, minden húsz éves leánynak olyannak kellene lennie...

Az embernek nem szabad magát elhagynia Juana, Juana.

— És elhagyta magát. Nem érezte a levegő illatát, nem látta a rigyező fákat, nem hallotta a madarak csicseregését, csak bámult maga elé.

— Mit néz? — rázta fel Juana az álmodozásából.

— Nem tudom, Juana. Azaz nem nézek semmit, csak látok... talán olyasmint is látok, a mi nincs. Most ne kérdezz, Juana.

Később maga kezdett beszélni rapzodikusan, önvalomással, mintha valami hirtelen fölmerült terhet akart volna a szívéből legördíteni. Úgy hatott a szava, mint a kételkedő, a ki hinni szeretne s el van határozva, hogy titkos meggyőződése ellenére is hinni fog. Megrészegett a saját hangjától, sarkantyúzza, tüzelte magát.

Abból az elhatározásából indult ki Edus, a mely csak egy pár órája, hogy a lelkében kialakult s a miről idáig csak Tormássyval beszélt: turáni misszióját tervehette. Azt támogatja oly buzgó szenvedéllyel, mintha oka lett volna biztos helyen vélt eszmekéséssel félténi. Nem a leánytól féltette, annak elmondott mindent kiméletlenül. Nem vette számba a sóvárgását, mert tudta, hogy azt valami módon az eszme sérelme nélkül is kielégítheti.

— A fő, Juana, — kezdte, — mindjárt neki-vágni annak, a mire az ember elhatározta magát. Habozásból még sohasem születtek nagy tettek. Az-ember mérlegel s ha úgy látja, hogy a győzelemnek ezer emberélet az ára, ne álljon meg a 999-iknél csak azért, mert kedves neki az ezredik. Az lebegjen a szeme előtt, hogy millió életet teremt, midőn ezret elpusztít. E nélkül nincs koncepció. Én — folytatta — elhatároztam, hogy kimegyek Ázsiába s eme szándék-komtól annak a valószínűsége sem térítene el, hogy csak az első határkőig jutok s ezt az eredményt is az élettemmel kellene megfizetnem.

Juana elsápadt.

— Oh, Edouard — panasolta, — tehát mégis elhagy engemet.

— Hallgasson végig! — mondta a férfi szigorúan — s addig is jegyezze meg, hogy az embernek magát önmagáért nem szabad sajnálnia. Ha én is így tennék, bizonyára itt maradnék. Az embernek csak az az igazi értéke, a mit másokban elhelyezett.

— Én a szívemet odaadnám magának, — állította Juana megszeppenve, — de mit ér, ha

maga a kisujját sem fogadja el; úgy látszik nekem nincs elhelyezhető értékem.

— Várjon sort, Juana, — kérte a férfi most már gyöngéden, — először fel kell magát mindéről világosítanom. Az én lelkem utóbbi időben teljes átlényegülésen ment keresztül. Ez már a második metamorfózis s rájöttem, hogy ezért nincs okom magamat szégyellenem, mert csak az nem változik, a ki fejlődésképtelen; a szabad ember nő és átalakul a természet fejlődési törvényei szerint, az állhatatos, esőnyös egyén a legnagyobb rabszolga, mert önmagának a zsarnoka. Engem — folytatta a férfi — elkapott az ár s nem úszom ellene. Eddig az elsőtől a második etapig egyebet sem tettem, de ott más volt az eset; tudtam, hogy meg tudok birkózni az elemekkel s épen kerülök ki a küzdelemből, tulajdonképen csak rólam volt szó, tehát csak magamat kellett legyőznom, a mi sikerült is; ámde most egész más a helyzet; most nem én vagyok az akaratomnak a centruma, hanem milliók, nem az ember, nem is a társadalom a szembenálló egység, hanem a népek, nemzetek, fajok lélekatomjaiból koncentrációdt eszme. Az eszmét levernem embernek nem adatott, az eszmét csak emelni, terjeszteni lehet. Tehát ebben az esetben, ebben a megújított életemben az utóbbit fogom megkísélni.

Igen türelmetlen volt Juana: várta a konkluziót, remegett tőle.

— És — kérdezte — nem lehetek én a segítségére ebben a törekvésében?

— Mindenki — válaszolt a férfi — a ki az eszmeáradatban benne van és senki, a ki oda nem tartozik. Ez nem szívügy, — figyelmeztette a leányt, — ez felsőbb miszió.

— Ezt akarta nekem megmagyarázni?

— Csak azt, Juana, mert ebből megtudhatja, hányadán áll velem.

— Nem vagyok egész biztos benne, — állította a leány félénken, — én befogadom az eszmét, de azt nem tudom, hogy az eszme befogad-e engem; spanyol vagyok.

— Senki sem tiltja meg a spanyolnak, hogy magyar legyen.

A leány ismét kipirult.

— Hiszen én szívesen megtagadom a véretem.

— Arra nincs szükség, Juana, — eszelte a férfi, — a vér csak anyag, a magyarok legnagyobb hősnéinek és költőjének ereiben nem folyt turáni vér, de a lelkükből millió turáni kürtös harsogott ki; nem egy nemzetnek voltak idegen származású apostolai.

— Oh, — kiáltott fel a leány, — tehát ott lehetek maga mellett a sivatagokon, a bérceken, ezer fáradtság, veszedelem között, együtt nézzük a hajnal hasadását, együtt búcsúztatjuk a napot! — Megragadta a férfi kezét: — Imádom az eszmét. Véretem adom érte! Éljen Turán!

A férfi keze beleforr a nőébe.

— Juana, ez az a mit keresel; velem vagy nélkülem, most már boldog leszel.

Kezet esőkölt az első Irántól elhódított apostolának. Megigazította a térdéről lecsúszott takarót. — Igen melege van, vigyázzon, meg talál hűlni.

Másnap százezer koronát küldött az idegen nő, a ki magát megnevezni nem akarja a turáni kincstárba. Edus most már tudta, hogy ki a nagy adakozó, de nem szolt róla — magának Juának sem.

XIII. Keletre magyar!

Aznap este négyen valának együtt a Gauri-Singa laboratoriumában. A herceg meghívta régi ismerősét, (a ki nem egy ilyen okkultista seanecon vett részt Indiában), Tormássy Ottót is.

A búbajos sirdar sokáig idézte szellemeit, de kezdetben egyikük sem akart jelentkezni. A sirdar állítása szerint kitérő feleletet adtak. Bár

SZENT KIKELET.

az egyik meg is mondta nyíltan, hogy azért vonakodik megjelenni, mert nincs megelégedve a Morvay hitével, holott minden lehetőt elkövetett a meggyőzésére.

Nagysokára mégis sikerült a hercegnek egyik ismerős szellemét maradásra bírni. Kitérte az írónt a Patrasz kezéből: úgy adott jelt magáról, egyben tudatva, hogy beszélni nem, de eselkedni fog.

— Ez Szakuntala, — jelentette a sirdar, — Szakuntala a virágok szentje, ő szokott így jelentkezni.

Az Edus agyában megvillant a herceg útján kapott csudavirág-élméke. Egyben felragyogott képzeletében a Miczi szenvedő arca.

— Ugyanaz — kérdezte mohón, — a ki ön által már küldött nekem egyszer virágot.

— Ugyanaz.

— És hajlandó lenne azt most a kérésemre megismételni?

— Megkérdezem tőle.

A sirdar nem szóval kérdezett. Belemeredt a sarokba s erősen mellére szorította kezét. Nyilván gondolatközlés útján érintkezett a virágok szentjével. (?) Két perc múlva megjött a felelet. Egy daktilusszerű hármas kopogás.

— Ha nagyon tart a virágra, megkaphatja — jelentette a herceg, — ha jobban meg fogják becsülni, mint az első.

— Én — fogadta Edus izgatottan, — meg fogom becsülni és igen óhajtom.

A sirdar közölte az üzenetet.

Erre egy kettős jambust kopogott ki a láthatatlan erő.

— Igen, — mondta a sirdar átszemlélten — meglez a virág. Patrasz — szólította meg famulusát — hozzá földet.

A szolga távozott, de azonnal visszajött egy jókora cserép földdel. A dobogón helyezte el a cserepet, aztán elfoglalta előbbeni helyét az asztalnál.

Nemsokára csodálatos illattal telt meg a szoba levegője. Apró szelek röpködtek szerteszét s megismogatták a férfiak kigyúlt arcát. Aztán, mintha egy helyre koncentrációdt volna, megszűnt az illatos légáramlat, csak a függönyök lebegésén látszott, hogy csupán helyet cserélt. A férfiak merőn nézték a cserepet. Valami kód emelkedett ki belőle. Vajudott, formálódott a kód. Egyszerre egy fátyszerű lepel ereszkedett le a cserépre, a mi eltakarta szem elől a fejlődés folyamát. Folyton lebegett, emelkedett a fátyl, míg körülbelül két méter magasságban egyszerre szétfoszlott a levegőben. És ott állott a maga úde pompájában az indiai csodanövény tövestül, szárustul, virágostul.

— Megszedheti, az ön, — biztatta Edust a herceg.

Morvay nem kérte magát kétszer, a virágtőhöz lépett és láthatóan meghatva leszedte tizenkét friss, illatos hajtását.

Tormássy mozdulatlanul ült a helyén. Nem csudálkozott. Nem is nézett a virágra, a levegőben révedezett a tekintete. Összerezett, mikor Edus megszólította.

— Nézd, nem megfoghatatlan, nem nagyszerű?

— Szép, rendkívüli, — hagyta helyben Ottó.

A sirdar megragadta fiatalabbik vendége kezét.

— Meg van elégedve? Erősödött a hite?

— El vagyok ragadtatva, — felelt Edus az első kérdésre, a másodikat válasz nélkül hagyta.

— Csak azért kérdezem — világosította fel a búbajos herceg, — mert sokat veszítene, ha nem hagyná magát meggyőzni, a szellemek láthatólag kivételes elbánásban részesítik önt, úgy látszik nagy tervük van önrel, önt választották ki milliók közül.

Edus tudomásul vette a felvilágítást, de érzéseinek, gondolatainak most sem adott kifejezést. Megköszönte házigazdája szíves fáradságát s Ottóval együtt távozott.

Ez utóbbira automobil várt a ház előtt.

— Szállj be Edus, elviszlek a hova akarod.

A jármű elfogott a két férfival. Edus minduntalan a virágot nézte, Ottó Edust. Sokáig hallgattak. Tormássy szólat meg először. Elfogódott volt a hangja, szinte rekedt.

— Remélem, Miczinek szántad ezeket a virágokat is.

(Folytatása következik.)

Szent kikelet! Vérből-dült mesgyéken

Diadalunk lángrozái nyílnak...

Bizva vártuk. Hála érte, népem,

Istenünknek s dicső hadainknak!

Könnyel, vérel szentelt örömmünkben,

Népem, hősök népe, imádkozunk!

Ugy éljük át boldog-lelkesülten,

Mi volt, mi most és mi lesz a sorsunk.

Szent küzdelmünk, élet-halálharcunk,

Hazánkért, a zsákmanysorsra szántért,

Mennyi hősvért kell immár siratnunk,

Mégse bánjuk, a mit a sors ránk mért,

Bármí szörnyű megpróbáltatáson,

Mindörökre eldől most, mit érünk:

Becsületünk, hogy nem hiús álom

S nemcsak ősi hír a dicsőségünk.

Világrázó istenitéletré

Ez a nemzet nem hiába vágyik,

Ugy küzd érte ifja és öregje

Halmi készen az utolsó szálig.

Népem, mi az, mitől megriadnál?

Győzelemre méltóbb nép a földön

Van-e a szent igazú magyarnál?

Sohsem ismert a világ bennünket,

Ezer éve rokotalan népet,

Ha barátunk, ha ellenségünk lett,

Lelkünkbe még méltón soha nézett.

Most kell, hogy e lelket megismerje,

Kell, hogy lássa, a mit soha látott:

Hogy e nemzet békén s harcra kelve

Sohsem akart mást, csak igazságot.

Mással küzdve, magát marczangolva,

Egyként mindig csak ez egyért lángolt,

Maga jogát mással megosztotta,

Száz bántásra százszor vetett fátylt,

Mindig csak a legdicsőbb eszmények

Hős harcossá volt, vagy hő munkása,

Védője nemcsak érdekének,...

Honával egy világot bástyázta.

Hőseiről monda, rege hány szót!

Becsület volt mindig lelke, kardja...

S vézek útján jött bár messze tájról,

Áldást szántott itt a dült ugarba.

Ez a föld itt a megmondhatója,

Hány népek volt addig temetője,

Mig a magyar nem jött s im azóta

Hány faj, nyelv, hit — csak egy is megdőlt-e?

Velünk győznek! egy nemzet, egy ország

Minden fia együtt, egyetértve,...

Bárhogy próbált a rántórt gonoszság

Akárhányszor csalni hűtlenségre.

Oh szent példát adunk a világnak:

Tiszta czélt mint ér a tiszta szándék.

Jöjjen el országok, tiszta vágyak!

Egész világ ily országga váljék!

Aggodalmas kétség csak hadd valja,

Hogy olykor az igaz úgy sem győzhet...

Tudjuk. Oh nagy a gazdaság hatalma,

De nézzetek hát a mi erőnket!

Ezt a minden gyöngénknék, bűnünknek

Bűnhődésén csodássá ujjaltat.

Ós hatalmunk benne mint kerül meg,

Ha ós bűnünk újra el nem buktat.

Ósi vétünk: pártosság viszálya!

Sohsem is volt több vétünk ez egyénél...

Ez vitt mindig romlásba, igákba...

Népem, te csak magadon véteztél!

De hát eddig nem okultál volna?

Oh bizton zeng ma e dal, a hősi.

Győzhetetlen im azért harcossz ma,

Mert a magad bűnén birtál győzni.

Szívünk, agyunk, izmaink munkája

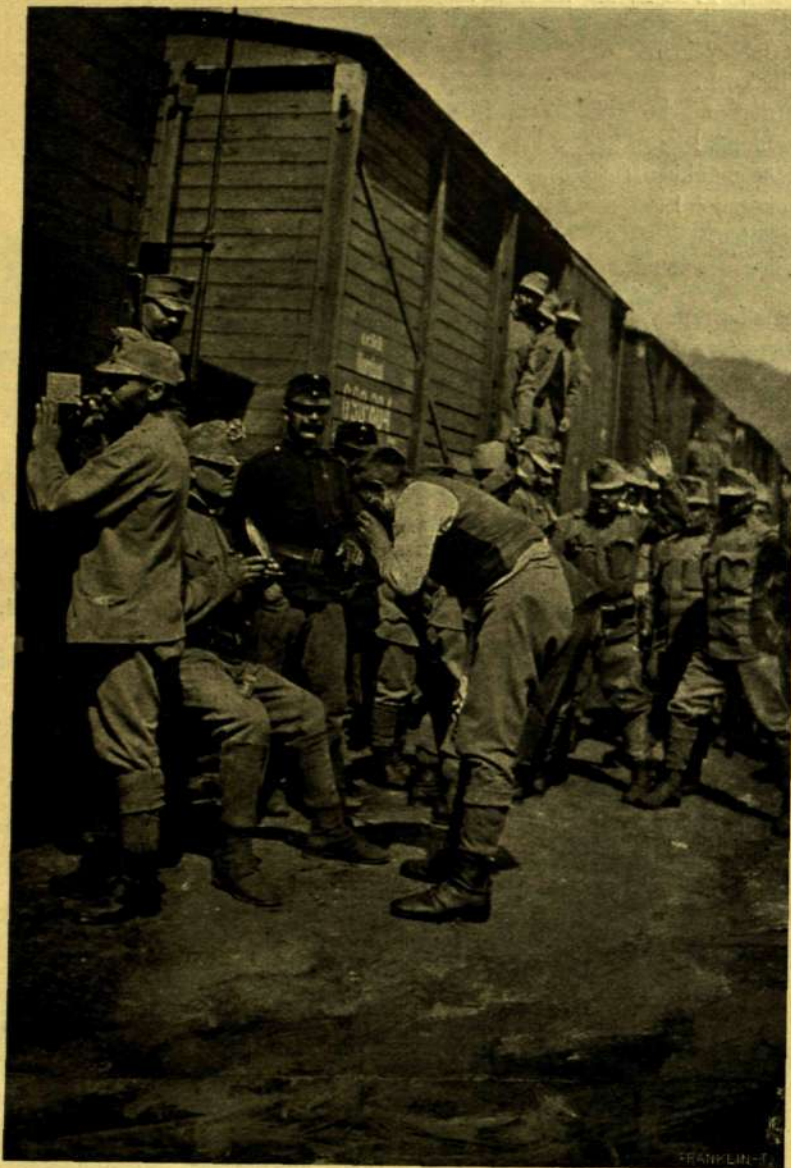
Azért lett oly jó oltalmunk végre

Irgy gazok orv boszuságára,

Igaz népek frigykés örömré!

Úgyünk egész világ ügyévé lett,

Mert egy minden igaz nép ügyével:

JELENET EGY ÁLLOMÁSON, ÚTBAN A KÁRPÁTOK FELÉ.

MOSDIK A FŐHADNAGY ÚR.

A HARCZTÉRRE UTAZÓ NÉMET KATONÁK A NYIREGYHÁZI ÁLLOMÁSON.

A KÁRPÁTI HARCZOKBÓL. — Pesty Andor felvételei.

LEGELSŐ LÖVÉSZÁRKUNK AZ ÁTTÖRÉSKOR.

A HARMADIK ŰTEG.

ERDŐRÉSZLET GORLICZÉNÉL.

OROSZ LÖVÉSZÁROK AZ ÁTTÖRÉS UTÁN. (Előterben drótkadályok.)

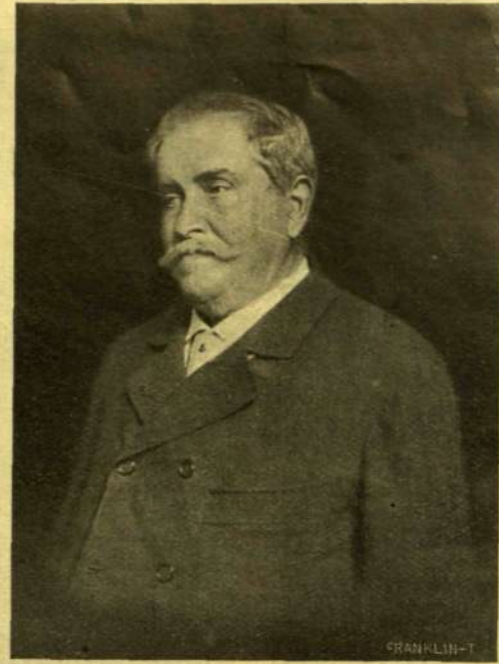
KÉPEK A GORLICZEI ÁTTÖRÉSRŐL.

HÁBORÚS HULLÁMOK.

— Beárménykolt lelkek. —

A mit Ypern körül nem tudtak megselekedni, se pedig Franciaországban, megtették az angolok Londonban, Liverpoolban és még egy csomó városukban. Megverték a németeket, szétdúlták a lakásaikat és kifosztották az üzleteiket. Az angol kormány és az angol rendőrség nem akadályozta meg ezt a brit diadalt. Illik föltenni és elhinni, hogy azért, mert nem tudta megakadályozni. Ez a második nagy család egy kérdésben, a melyet az angol hatalom okozott azoknak, a kik hittek benne. Az első: maga a «Lusitania» elsüllyedése volt. Mert ha Anglia valóban, mint a hogy hirdeti, ura a tengereknek, a büszke és ezeresenetlen Cunard-hajó sehol se lehetett biztosabb és bátorságosabb helyen, mint a tengeren. És ime: nemcsak a «Lusitania» süllyedt el, hanem az a föltevés is, hogy az angol államhatalom föltétlenül úr legalább az angol szárazföldön. És a londoni meg liverpooli fosztogatók a német boltok portékájával az angol kormánytól még más valamit is elraboltak. Az erkölcsi fölháborodás jogát a Zeppelinek meg a bűvárhajók munkája ellen, a mely békés polgárok testi és vagyoni biztonságát is veszélyezteteti.

A mi magát az úgynevezett tömegszenvidelem ez explozióját illeti, talán nem feledékenység, ha egy háború ilyen előrehaladott időpontjában ilyen esetre egy győzelmes modern állam történetében nem emlékezünk. Pedig fájdalmas és fölzaklató élmények egy hosszú és heves küzdelem változataiban a győzöt is érik. Nagyobbak és jelentőségesebbek is, mint a milyen a Lusitania pusztulása. Ilyen exorziszusoknak két alkalom adja meg a levegőjét. Az egyik: a háború kitörésének pillanata, a mikor a kombattans energiák kiválása még nem történt meg a harezos nemzeti egységből és az izgalom a maga forrásának legfeszítőbb hevíületében türelmetlenül vágyik a tevékenységre. A harci kedv nem tudja bevégni az erők elrendezését és a míg — a frontra ér,

Galsai Kovács Ernő, 1848/9. évi honvéd-őrnagy, volt fegyvertéti igazgató, stb., meghalt Vácson, 1915 május 6-án, 90 éves korában.

addig is kisebb-nagyobb exploziókkal könnyít a saját elviselhetetlen sűrűségén.

Minálunk — és ez a mi lobbanó természetünk mellett nem elfelejtendő való dicsősége a magyarságnak — még ilyen apró gőz-kiadások se történtek. Legfőleg a provokáció vagy az izléstelenesség kapott, tisztán a vétke személyére hárult, nem is nagyon szigorú leczkét. Szentpétervárot fölgújtották és kirabolták a német nagykövetség palotáját. Budapest népe hazafias dalokat énekelt, szövetségeseink mellett tüntetett, a harczterre készülő katonáinkat és zászlóinkat virágozta és pántlikázta. Eszébe se jutott, hogy az ellenséges államok idevándorolt és megtelepedett békés és csöndes polgárait kipécézze és bántalmazza.

A másik lélekállapot, a mely e pusztító ki-

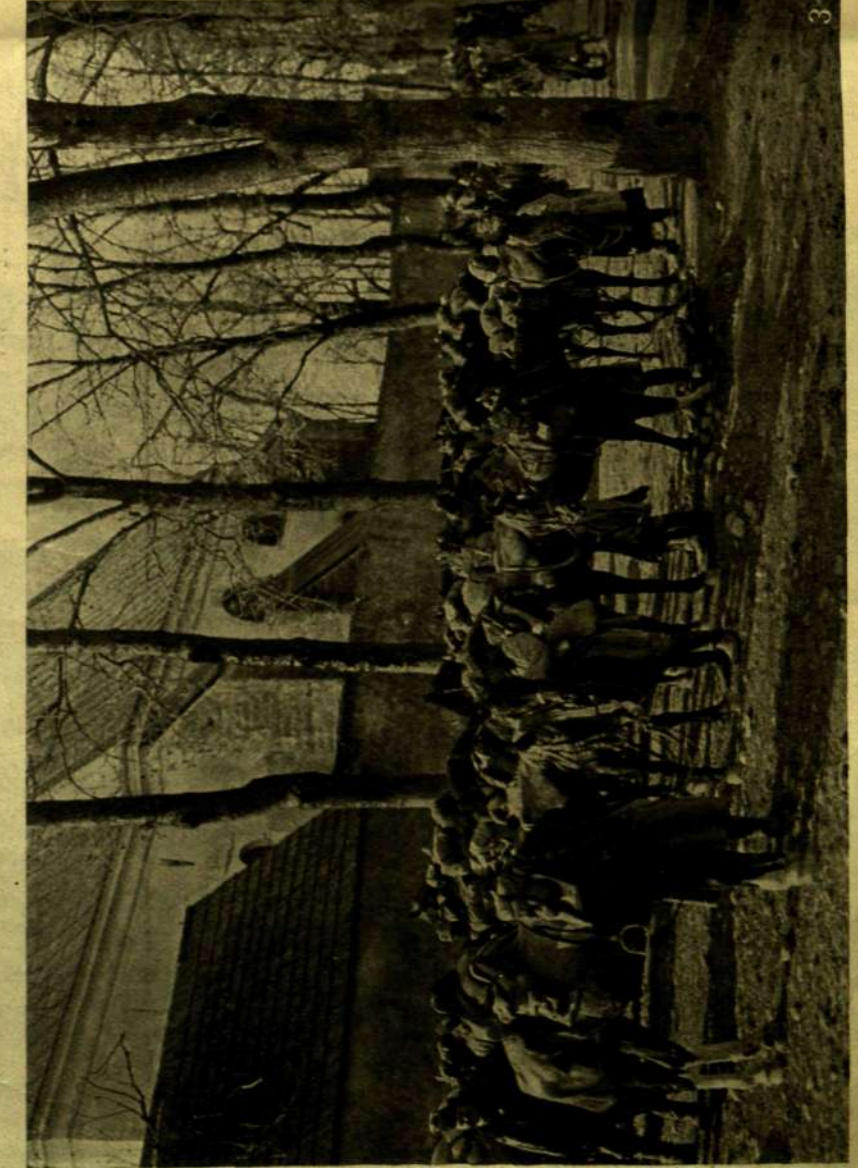
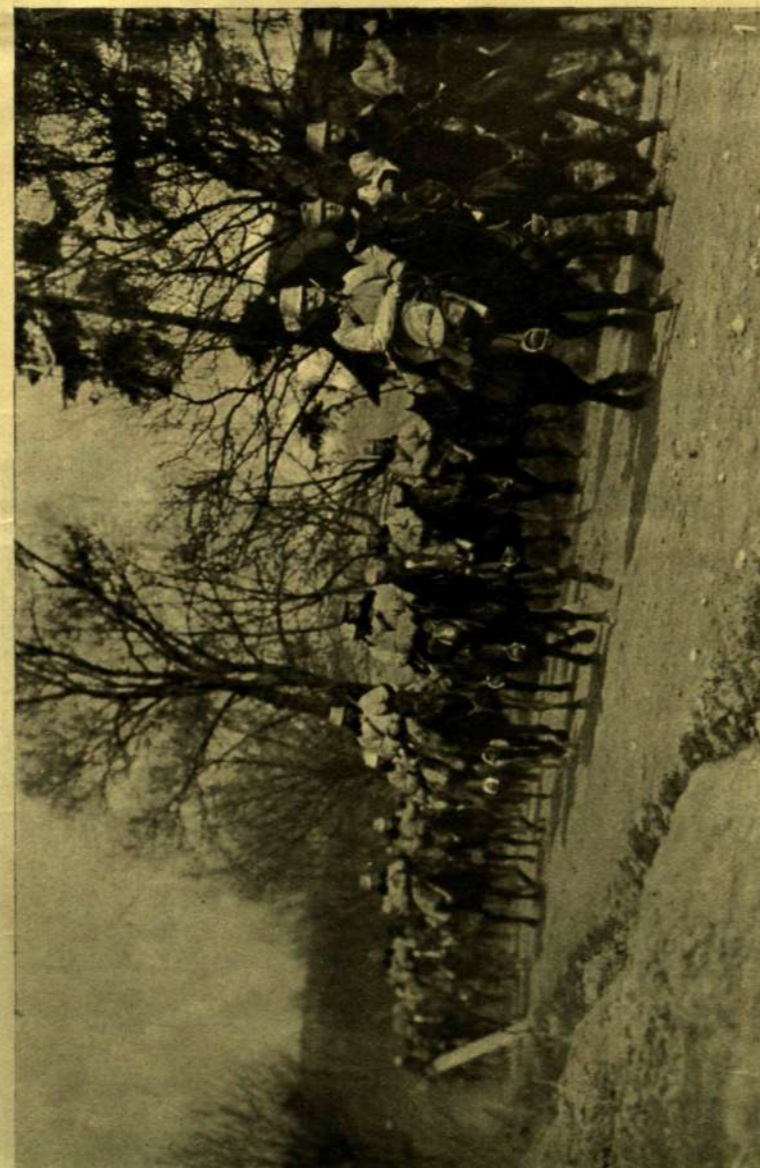
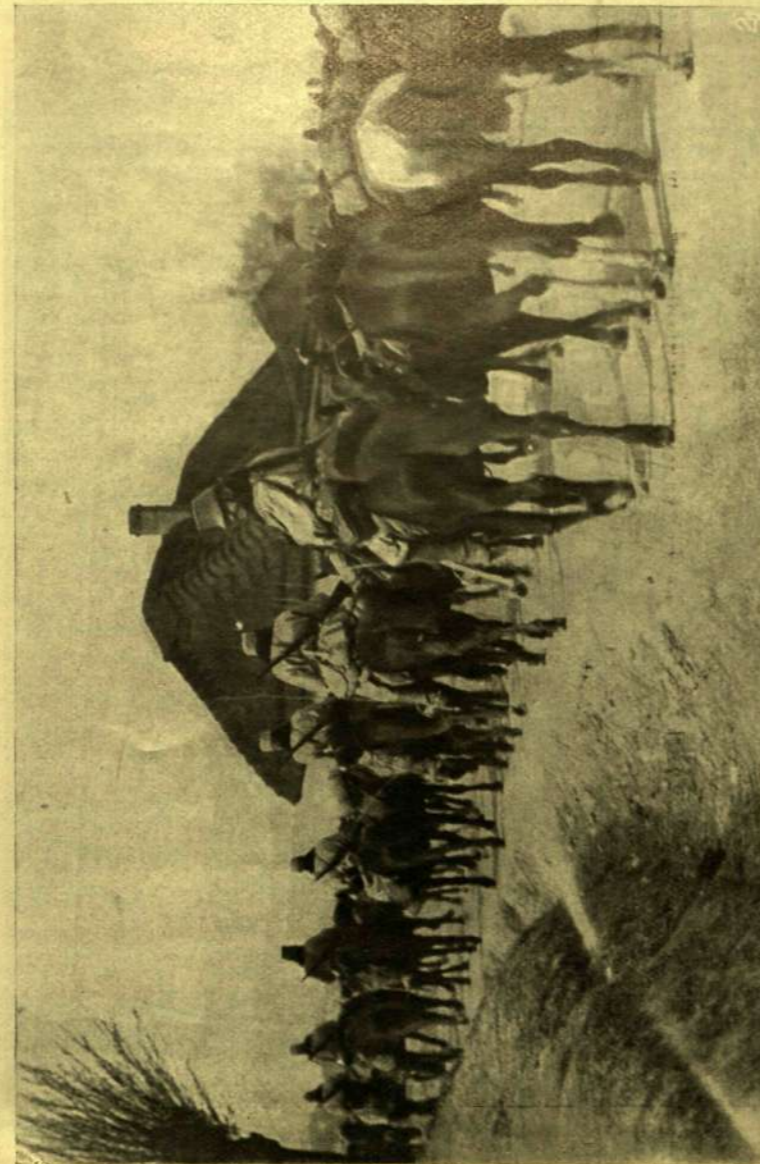
robbanásokat termi: a vereség ösztönös sejtése, a mely rendesen megelőzi nemcsak a végleges bizonyosságot, hanem a perdöntő eseményeknek még az indítását is. Ez az ösztönös sejtés ingerlékenység, keserűvé, indulatossá és morális ítélőképességükben megcsökkennté teszi a népeket már akkor, mikor bizalmuk a diadalban csökkenetlen. Ha valahol, úgy Angliában szentül és rendíthetetlenül meg voltak győződve az entente holt-biztos győzelméről a háború kiütésekor, kétségtelen üzletnek tekintették és mégis a legelső pillanattól kezdve egy idegesség, egy indulatosság mutatkozott ott, a mely semmi arányban se állott még azzal a rizikóval sem, a melyet akkor az angolok számításba vettek és a mely csak azóta nőtt oly félelmetesen túl ezen a számításban. Emlékezzünk vissza a kém-látások örületére, a mely gyanuba vett minden idegent, még akkor is, ha már a nagyapja koporsója is angol földben pihent és a melynek lecsillapíthatatlansága egy dicsőséges, új intézményt termett az egyéni szabadság klasszikus földjén: a koncentrációs tábor, drótsövénynyel.

Ez a pszicho-patologiai állapot Angliában azóta is se meg nem szűnt, se meg nem enyhült és folyton produkálja azokat a tüneteket, a melyek senkit se riaszthatnak meg annyira, mint azokat az angol hazafiakat, a kik meg tudták őrizni látásuk világosságát és szemléletük józanságát. Ezek a szimptomák szinte súlyosabbak azoknál a vereségeknél, a melyeket Anglia idáig szenvedett. Az a nemzet, a mely lelkében az eljövendő győzelmet érzi, a megpróbáltatásokban, a balesetekben és csapásokban is nyugodt, mert egy mindenképpel való, nagy-szerű jóvátétel boldog sejtelmével van vértézve. Valami rejtelmes, de a történelemből bizonyítható harmónia van a csatatéren lévő nemzet harci- és a polgári-munka mellett maradt nemzet erkölcsi ereje között. A győzni hivatott nemzet egyénisége a háború folyamán határozottan szépül, valami nemes meghatottságot mutat, ösztönösen készül a maga dicsősége ünnepére. Az angol nemzet e háborúban semmi jelét se mutatja annak, hogy dicsőségre készülne.

Szóllósi Zsigmond.

A GORLICZEI CSATATÉR.

1. Úban a harczter felé. — 2. A lovatat visszavezetli, mert a husár a lövészetekben teljesít szolgálatot. — 3. Husárok pihenője a zakliczyni kolostor előtt. — 4. Csúzó tábornok a 3-ik husárezred husárai között a rajvonalon. HONVÉDHUSÁROK A HARCTÉREN. — Balogh Rudolf, a harczterre kiküldött munkatársak férfiela.

KORBULY FŐHADNAGY HÍRES EXPEDICZIÓS CSAPATA.

(120 kilométerre lovagolt az orosz front mögé négy nap alatt, felderítette az oroszok állásait s valamennyi embere sértetlen maradt. 3. huszárezred.)

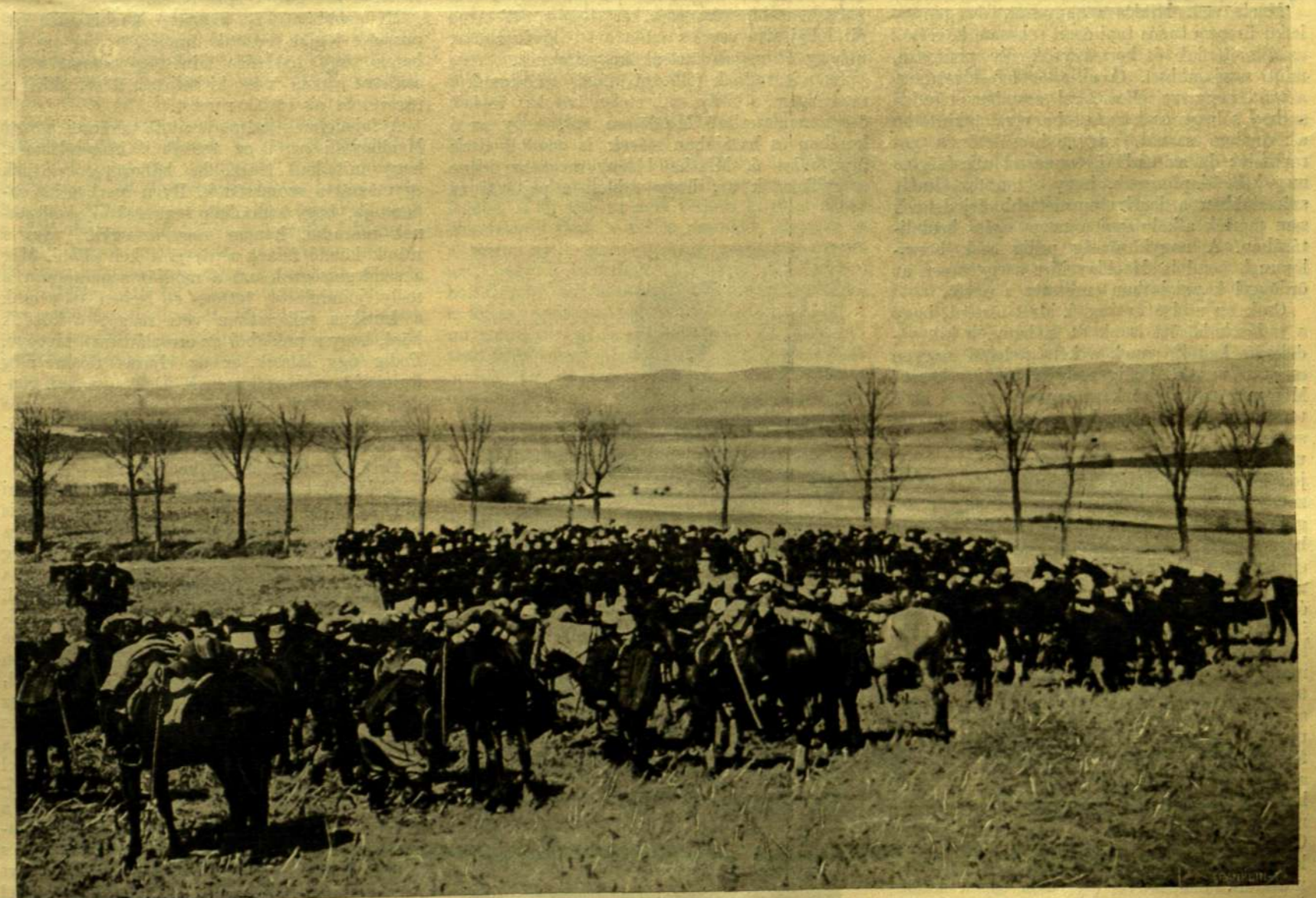

ALARM.

HONVÉDHUSZÁROK A HARCZTÉREN. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

ÁRKON-BOKRON KERESZTÜL.

PIHENŐ.

HONVÉDHUSZÁROK A HARCZTÉREN. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

ZITA FŐHERCEGNŐ LÁTOGATÁSA AZ ÜDÜLŐ KATONÁKNÁL. — Seebald fényképe.

MACHIAVELLI A SEMLEGESSÉGRŐL.

Machiavelli Miklós a nagyészű, de gonosz-lelkű firenzei tudós tanításait sohasem követték az államférfiak és kormányzók oly pontosan, mint napjainkban. Ő állította fel először azt a tant, hogy az ellenséggel szemben minden szabad s hogy csak az ostoba veszi tekintetbe a szájalom szavát, vagy a becületérzés parancsait; de az emberi természet dicsőségére meg kell állapítanunk, hogy e tant az elmúlt századokban a legelvetemedettebb fejedelmek sem merték alkalmazni a maga egész brutalitásában. A nagyközönség pedig csak borzalommal gondolt Machiavellire s egyenesen az ördöggel kapcsolatban említette a nevét. ! !

Csak az utolsó évtizedek alatt történt, hogy a tudósok között is akadt néhány, a kik védelmére keltek ennek a kétségtelenül nagyon eszes olasznak. Pedig milyen hiu igyekezet! Mennyire ellenkeznek az emberi érzéssel az ő tanításai! Az ő „Fejedelmek” című munkája szerint a legyőzött dynastiát ki kell irtani az utolsó csecsemőig, nehogy trónkövetelő támadjon később az utódok közül; szerinte a legyőzött néppel szemben a támadásnak oly kegyetlennek kell lennie, hogy meg se lehessen boszulni, de legjobb annak országát teljesen elpusztítani. A fejedelmek — úgy mond — meg kell tanulnia, hogy rossz és gonosz legyen és nem kell azzal törődnie, ha rossznak tartják és gyűlölik, mert eszeretettel nélkül lehet legkönnyebben kormányozni. Az uralkodónak — mondja tovább — nem szabad hűséget tartania, ha az kárára van, hanem meg kell szegnie szavát s dicsérettel említi VI. Sándor pápát, a ki sohasem gondolt másra, minthogy félrevezesse az embereket s nem volt ember, a ki jobban esküdözve ígért volna mindent és hamarabb elfelejtette volna esküjét. De még nálánál is jobban magasztalja fiát, Borgia Cesart, a „bölcös” embert, a kinél jobb példaképet egy fejedelmek számára eshogyse tudna mutatni. Lelkesedve beszéli el ennek különböző gazságait, miként támasztott zavaros állapotokat Itália államai között, miként ámtotta el ajándékokkal és kedveskedésekkel az Orsiniakat, míg végül Sinigagliaiba esalta őket és

ott kivégeztette valamennyiüket; de legsikerültebb tettének mégis azt tartja, hogy a legborzalmasabb vérengzéseket Remiro d' Arco által hajtatta végre s aztán azt is kivégeztette, nehogy őt magát tartásuk kegyetlennek.

Es mit tudnak felhozni annak a férfinak a mentésére, a ki ily embertelen tanokat foglalt össze rendszerbe? Mindössze azt, hogy az ő korában és hazájában mások is gondolkodtak úgy, mint ő. Mintha bizony mentse lenne a gyilkosnak az, hogy rablók a pajtásai és

BUKOVINAI HUCZUL ÖNKÉNTES. — Jalfy fényvétele.

meg lenne engedve minden gazság azok részére, a kik gazok közt élnek.

Mi azonban úgy hisszük, Machiavellit gonoszoknak fogják tartani mindig, a míg az emberek nagy többsége adni fog valamit a becsületre s nem vész ki teljesen a szivekből a részvét és az emberszeretet.

A fejedelmek számára adott tanácsai között Machiavelli arról az esetről is megemlékezik, hogy mit kell tenni, ha háborút folytatnak egymással a szomszédok. Ilyen esetben azt tanácsolja, hogy semmiképp sem szabad semlegesnek maradni, hanem vagy az egyik, vagy a másik küzdő félnek a pártjára kell állani. Még a semlegességnek azt a módját sem ajánlja, a mely jóindulatot tettet, de lesben áll s csak a kritikus pillanatban veti magát a küzdők közé, hogy a prédából az oroslánrészt kivége. Pedig úgy látszik, ez az eljárás felel meg leginkább az ő szellemének. De vagy nem gondolt rá, vagy úgy gondolkodott, hogy ez a legtöbb esetben nem célszerű vezető s egész hátróztottan a semlegesség ellen nyilatkozott.

Erre vonatkozólag ezeket írja:

„Tekintélyt szerez a fejedelmek, ha igazi jóbarát, vagy igazi ellenség tud lenni; vagyis ha mindenféle befolyás nélkül nyíltan pártjára áll valakinek egy másik ellen, a mi mindég hasznosabb, mintha semleges marad. Hogyha két hatalmas szomszéd újat húz egymással, akkor két eset állhat elő, vagy olyan tehetőségek, hogy a viszály eldőlése után félnek kellene a győztestől, vagy nem. Bármelyik esetben mindég hasznosabb lesz reád nézve, ha nyíltan átpártolsz valamelyikhez és végigküzdesz egy becsületes háborút, mint hogyha semleges maradsz, mert akkor ugyanis zsákmányul esel a győztesnek, a ki a legnagyobb meglepéssel és örömmel fog bekebelezni, mivel hogy győzött és nem lesz senkinek védelmedre. Mert, a ki győzött, nem akar maga mellett rossz barátokat tűrni, a kik a bajban nem segítik; s a legyőzött szintén ellenséged marad, mert nem siettel balszerencséjében fegyveres erőddel segítségére.”

Bizonytal eszélyes szavak. De a világ okosodik s vannak, a kik Machiavellit is felül akarják múlni ravaszágban.

PLANK TÁBOROK AZ UZSOKI MEGFIGYELŐ ÁLLÁSBAN.

EGY BOMBA TÖRTÉNETE.

Lengyel regény az 1905-iki lengyel forradalmi mozgalmak idejéből. (Folytatás.)

Irtá STRUG ANDRÁS.

Marek leszállt a kocsiból és eltűnt a mély, szoros vízmosásban. Még minden tele volt harmattal és hűvösséggel. A hideg cseppek a magas fűről és bokrokról az arcába feeskenedtek. Hallani lehetett a tücskök ciripelését és érzett a virágok kesernyés illata. Mindkét oldalon meredt a szürke szikla, melyet megmetelenített a hó és eső, éles csúcsai úgy álltak ki, mint feloszlatott holttestek esontjai. Marek gyorsan ment, mintha sietős dolga lett volna. Úgygyel-bajjal tudott a szikla és a bokrok közt keresztülvergődni, kezével kellett félrehárítani a földszeder szűrős indáit. Már közel volt. Kilépett a napra.

Egy lapos dombon volt és egyenesen ment a sűrű fűvön át és a boróka törpe bokrai között a facsoport felé. A fák mély árnyékában megállott. A fák alacsony kupolája alatt, a zöldes félhomályban feküdt az alacsony sírdomb, befödve a tölgylek száraz leveleitől. A közepén pedig állott egy fekete, már korhadtt faczölöp, a felső részén egy bevágás: itt volt a kereszt vízszintes karja. Marek a kereszt lábánál a földre függesztette tekintetét. Kérdés támadt fel benne. Várt. Cserélne-e időt és helyet ezekkel a rég elhaltakkal? Irigyelte a sírjukat, vagy a saját sírjára gondolt? Vagy hirtelen felismerte a földi dolgok semmisségét? Határtalan, semmiféle gondolatától meg nem gyöngített őszinte megindulás szállt fel egészen a torkáig. Minden meggondolás elhallgatott, eltűnt. A lélek egész meztelenségében a földre vetette magát és tisztelte az öreg sírt.

Sohase jött ide senki. Talán azóta, a mikor egy könyörületes kéz ideplántálta ezt a keresztet

és a négy fiatal tölgylet, a melyeket késő ősz idején ástak ki a közeli sűrűségből. A fák hatalmasak, erőteljesen nőttek voltak, habár bütykös ágaik oldalt lehajlottak és alacsonyan terebélyesedtek el a föld fölött. Köröskörül minden be volt nőve fűvel és zölddel. Valahol madarak csiripeltek, melyek zümmögtek és a homályos kriptában templomi komoly esőnd uralkodott. Hűvösség és nedvesség csapott az ember felé a dombról és régi levelek illata, a melyek késő őszszel, mindszentekkor lehullottak és évről-évre felgyülekeztek. Senki emberfia keze nem tett itt le koszorút, ez a föld nem szívta fel senki könnyeit.

Az elhaltak emlékezetének csak kis része maradt fenn. A félhomályban a kereszt töredéke úgy állott, mint az örök, jóvá nem tett igazságtalanság jelképe. Mélyen a vadonba beásva, messze az emberektől feküdt a véres sérelem. Menekült az emberek elől és mély elmerültségében nem akart egyebet, mint a nyugalom örök magányát. Örök álmát aludta és mintha a levelek zörgésében csak egyért könyörgött volna: hagyj minket békében, élő utánunk következő ember. Ne gyere ide, mert mi végre megtaláltuk a nyugalmat. Az ellenség megölt minket. Az ügyünk el van játszva és a testvéreink elfeledtek minket. Annyi éve már... Menj és felejt!

Marek felocsudott elmékedéséből. Föltette kalapját, kilépett a napra, a fényre, az élet melegébe. A sír gyászja nem terjedt ki rája. Amaz elesettektől csak a széles mezőket irigyelte és a nagy, nyílt harezot, nagy csapatokban. És azt, hogy a csatában fegyverrel a kezükben haltak meg. Ott állott és lenézett a magaslatról a tágas, dombos vidékre. Minden felébredt, a mi benne eleven és észszerű volt. És még egyszer feleje nevetett az öröm; a szíve nevetett ezen az Oravicezen, a ki ott az úton reá vár és újra meg újra a harezra emlékezteti őt. Ki-

A KÖRÖSMEZŐI PÁLYAUDVAR.

mondta hangosan a gondolatát. Csak ez hiányzott nektek, a ti sorsotokban!

Úgy mondta ezeket a szavakat, a hogy egy szerető fiú beszél elhunyt atyja árnyához.

Meleg nap jelentkezett. A színek játszottak a napban, távoli dolgok körvonalai remegtek a forró levegőben. A szöcskék mintha magukon kívül lettek volna örömlükben és csapatostul ugráltak lábai előtt. Hallani lehetett a fürjek ptypalattylósát, zörögtek a szarkák, melyek harozoltak egymással valamiért. A vadvirágok sokasága buja szépségében állott.

Marek most tudta egyszer s mindenkorra, hogy utolsó órája derült és nyugodt lesz. Tudta, hogy az élet minden szépsége dacára a halála valami ép oly egyszerű, ép oly szükséges, mint ez a szerény lepke a kék ég háttérében.

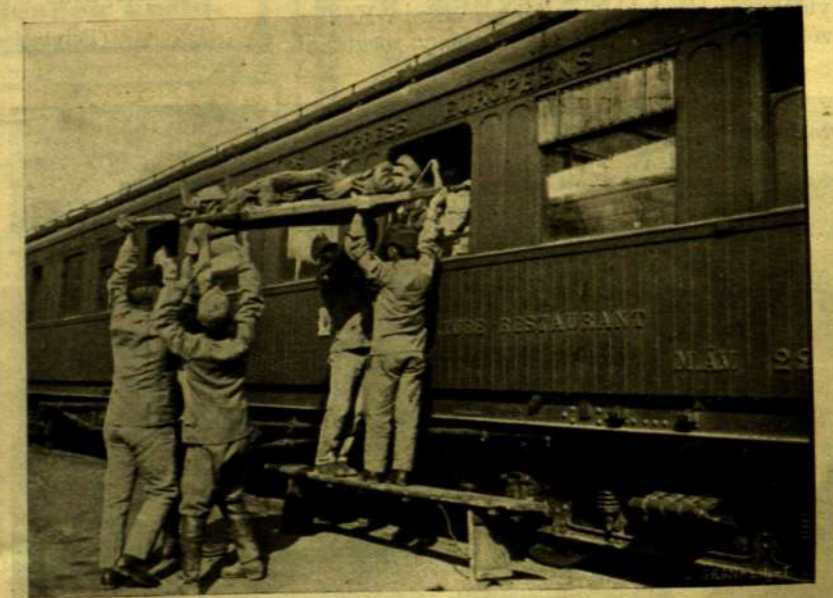
Másnap kora reggel a beavatott parasztek gyülekezni kezdtek a megbeszél helyen. Különböző utakon jöttek; gyalogösvényeken és rejtett kapaszkodókon jöttek messziről és eltűntek az erdőben.

Egy kis tisztáson, a hol csak egy frissen gyűjtött szénaboglya volt, már vártak rájuk Marek és Oravicz. Üdvözölték egymást. Valamennyien nagyon szerették Mareket és sorban egymás után mindegyik, csaknem ugyanazokkal a szavakkal, a hogy tudta, kifejezte előtte örömét, hogy az elvtárs megmenekült és az Isten éltesse tovább is. Marek megszorította kemény kezüket és meghatva üdvözölte a régi ismerősöket. Egy darabig beszélgettek és a mint Oravicz kijelentette, hogy a meghívottak mind együtt vannak, a parasztek leültek az árnyékban a fűbe, Marek előlépett és szólt:

— Örülök, hogy valamennyitek életben, egészségesen és a munkára készen talállak. Örülök, hogy itt nálatok minden rendben van, hogy nem történt semmi kibágás a fegyelem

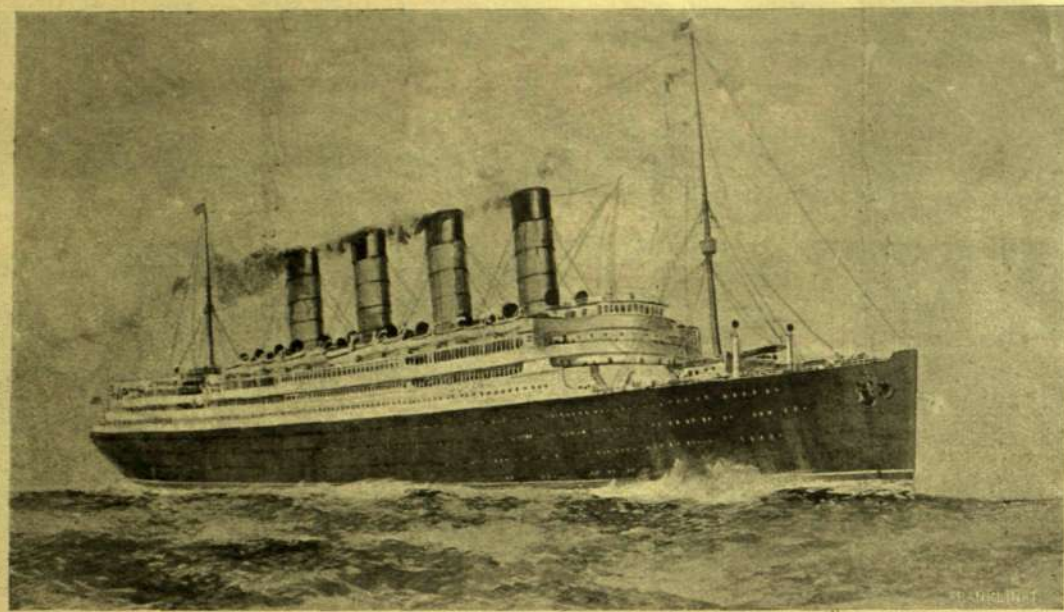

OROSZOK ÁLTAL SZÉTLŐTT VONAT.

SEBESÜLTEK BERAKÁSA EGY HÁLÓKOCISBA.

A KÁRPÁTI HARCZTÉRRŐL. — Dr. Linner Bertalan fényvételei.

A LUSITANIA.

ellen. Az első katonai erény a vezetőnek engedelmessége. Nem nekem és nem is Oravicz elvtársnak engedelmességetek, hanem az egész forradalomnak és a dolgozó népek, a mely minket hozzátok küldött. Ez jó dolog.

Elgedetlenek vagytok, hogy a harcai csoport számára egyelőre nincs munka. Az is jó, hogy a katonák akarja a harcot. Másképp áll a dolog, ha észbe találja jutni, hogy a saját szakállára próbáljon valamit. Mivel azonban efféle nem történt, hát ez jó dolog. Nem egy közületek azt kérde, mire való ez a harcai csoport, ha azt parancsolják, hogy maradjunk vesztve, csak tanuljunk és hallgassunk, és ne tegyünk egyebet, mint minden közönséges ember a pártban? Mert nem egy van, a ki azt gondolja, valami rendkívüli lett, mikor a harcai csoportba belépett. Az ilyen mérsékelt magát, mert a feje nincs teljesen rendben. Rendes időben kötelezve vagytok, hogy első legyetek a mindennapi nyugodt munkában, akár a sztrájkban, akár abban, hogy a gazdálkodást kifizetőjétek a faluból, akár a népgyűléseken. És ha jön a parancs, hogy nyúljatok fegyverhez, akkor menni fogtok. Annyiszor megmagyaráztam már nektek, mi a harcai csapat, minek, mi ezéla és mit és mikor kell tennie — és ti erre nem emlékeztek már! Szégyenkezni kell az embernek, hogy mindig ismételn kell ugyanazt, mint a gyermekeknek. Kár az időért! A helyett, a mi újat kellene nektek mondanom, mindig a régi prédikációt kell ismételnem...

Sokáig beszélt. Világosan, erőteljesen, egyszerűen beszélt, hogy felvilágosítson és tanítson. Annyiszor mondtotta már ugyanazt, itt és másutt, hogy únta már, mikor belefogott. Mivel azonban a figyelmesen és nyugodtan figyelő bátor és tettekre emberek egy csoportja volt előtte, felélenkült és meleg lett.

Nem az én dolgom, hogy a dumáról beszéljek nektek, a politikáról és a sztrájkokról. Megvan az újságotok, olvassátok; arravalók a vidéki szervezetekből való elvtársak is. Kérdezték ezeket. Az én dolgom, hogy megtanul-

jatok a fegyverrel bánni, aknákat rakni, gyorsan ott teremni, a hol szükség van rátok, a szükségset megtenni és aztán elfutni, halkan, mint a macska. És alkalomadtán a fejeteke kockáztatni, sajnálkozás és félelem nélkül. Tehát, elvtársak, most egy nagy és fontos újságot kell veletek közölnöm. És abból a mit töltek és Oraviczról hallottam, azt következtetem, hogy örülni fogtok neki.

Nagy munka vár itt rátok. Nem közönséges és nagyon fontos munka. Azt lehet mondani, hogy a harcai csoportunk efféle még nem vállalt, mert még nem volt hozzá elég ereje. Most már lehet, tehát meg is fog történni.

Nem fogom nektek megmondani, mikor, mi, hol és hogyan. Ez nem a mi módunk. Elég, ha tudjátok, hogy minden nap, talán már egy héten belül valaki a micink közül, vagy én magam vagy más, ha én már nem volnék, ide fog jönni a parancs, akkor timentek egy óra várakozás nélkül meg kell kezdenetek. Valamennyien, az utolsó emberig, készen kell hogy álljatok. Talán messzire kell majd menni, talán egy csapat embert kell itt elrejtetni, bizonyos helyekre vezetni, lovon és kocsin idehozni, támogatni, talán arra is rákerül a sor, hogy foglyokat kell megszabadítani...

Lehet, hogy balul üt ki. És akkor valamennyien az életetekkel fogjátok megfizetni. Ha jól viselitek magatokat, lehet, hogy sikerül. És ekkor csak öröm lesz és semmi gyász. Én nem vagyok az Úristen, hogy előre tudjam. De a mit tudnom kell, ez hogy ti megfontoltan felejtetek a kérdéseimre, készen lesztok-e? Vakon engedelmességetek fogtok, a hogy épen kell? A ki nem kész, adja vissza a fegyvert ma és nem fog egy rossz szót hallani.

- Készen vagytok?
- Menni akartok mindannyian?
- Minket nem kell kérdezni. Csak parancsolni kell. Arra való vagytok.
- Megelégtültök már a várást.

(Folytatása következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI.

Május 12. Az orosz 3. és 8. hadsereg csapatai rendellen, részben fölbomlott oszlopokban özönlnek vissza Jaroslau, Przemysl és Chirov irányába. A Sanok és Liszko közti területről kelet felé menekülő erős ellenséges erőket a Baligrodon és Polanán át előnyomult oszlopaink dél felől támadják. Csapatunk az üldözés folyamán átélétek az alsó Viszlokát, elfoglalták Rzešovót. Dinov, Sanok és Liszko birtokunkban van. Rendkívüli sikertünk most már a kárpáti orosz frontnak az uzsoi szorostól keletre eső részét is megingatta, német és osztrák-magyar csapatok itt is az egész arcvonalon támadásba mentek át, az ellenség Turka körül az Orava- és Opor-völgyben visszavonulóban van. A Viszlutól északra a Nidán keresztül előnyomultunk. Délkelet-Galicziában nagy orosz erők Horodenka irányában törtek elő. Zaleszozikit kiürítettük. A németek harczerén Szavle mellett eldöntetlen ütközet folyik. A Bzura mentén egy orosz zászlóalj, a mely megkísérelte a folyón való átkelést, megsemmisítették. A nyugati harczerén Yperntől keletre a németek egy fontos magaslatot foglaltak el. Dünkirent bombázták. A francziák a Carency és Neuville között elfoglalt árkokat még tartják, egyébként áttörési kísérleteik eredménytelenek voltak, főképen Verneléstől keletre és délkeletre, a Loretto-magaslaton, Ablain Carency és Arrastól északra és északkeletre. A Hartmannswillerkopfot sem sikerült visszafoglalniuk.

Május 13. Hadvezetőségünk összefoglaló jelentést ad ki a tarnov-gorlicei győzelemről. Győzelmes csapatunk 10 napi harcokban a megsemmisítésig verték meg a 3. és 8. orosz hadsereget, s mintegy 130 kilométernyi hazai földet foglaltak vissza, 143,500 foglyot, mintegy 100 ágyút, 350 gépfegyvert zsákmányoltak. Ezekhez hozzászámítjuk a csapataiktól elszakadt s a Kárpátokban bolyongó töredékeket. A 48. orosz gyalogadosztály törzse Korniloff gyalogsági tábornokkal seregeink mögött adta meg magát. A Viszlutól északra csapataink Stopniczán át nyomultak előre, a németek pedig elfoglalták Kielezt. Az uzsoi bágótló keletre az oroszok több magaslati állását rohammal elfoglaltuk, a Turkától délre eső területig előnyomultunk, 4000 oroszot elfogtunk. Délkelet-Galicziában erős ellenséges csapatok Horodenkán át támadnak. A nyugati harczerén Yperntől keletre a németek ismét elfoglaltak egy erős német támaszpontot. Az ablain-neuvillei arcvonaluk elleni erős francia támadásokat visszaverték. Carency falut és Ablain nyugati részét a németek kiürítették, embereik s hadi anyaguk egy része elveszett. Berry au Boistól délre fekvő erdőkben a németek által elfoglalt árokrész visszafoglalására irányult francia kísérletek sikertelenségek maradtak. A Dardanellákban a törökök elhelyeztették a «Goliáth» nevű angol páncélos hajót.

Május 14. Orosz-Lengyelországban tovább tart az oroszok visszavonulása s áttérték a Pilicza-arcvonal szakaszára is. A Woyrsch és Dankl parancsnoksága alatti szövetséges seregek Piotrkóvtól keletre egész a Felső-Visztuláig üldözik az ellenséget. A németek megvetették lábukat a Kielczétől északkeletre fekvő hegyvidéken. Közép-Galicziában az oroszok a Sanon át, Dobromil és Stary-Sambor vidékéről északkeleti irányban vonultak vissza, a két utóbbi helytől északnyugatra fekvő magaslatokat elfoglaltuk. A Linsingen vezette német hadsereg Turkán és Skolén át tört előre. Délkelet-Galicziában nagy orosz erők Oberhynen túl, egészen Sniatyntól északra és Machaláig nyomultak előre. A németek harcza Szavle előtt még nem érték véget. A nyugati harczerén Ypern előtt az angolok támadásai meghiusultak, a menin-yperni

kat visszaverték, Augusztovtól északra és délre s az Omulev két partján oroszok éjjeli támadásokat meghiusítottunk. A nyugati harczerén Yperntől északra fekete csapatok támadták a németek Het Sas és Steenstratenál levő állását, az előbbi helyen visszaverték őket, az utóbbit a harc még folyik. Lilettől délnyugatra a legtöbb helyen visszaverték az angolok támadásait. A Loretto-gerince mindkét oldalán, Soncheznél és Neuwillénél a francziák támadásai összeomlottak. Az Argonnektól nyugatra Ville sur Tourbetől északra a németek által birtokba vett 13 éjjeli támadással szemben is megtartottak egy erős francia támaszpontot. A Bois de Pretreben is harc folyik.

Május 15. Az oroszok tovább hátrálnak. A Pilicza-menti Novemiasztól kezdve a Dnyeszter-től déli irányban Dolina vidékéig a szövetségesek előnyomulnak, a San mentén Rudniköt és Lezajskot a miénk, Jaroslaut a németek elfoglalták. A közép-galicziai 10-ik hadtestünk otthonának, Przemysl várának kapui előtt áll. Tovább délre Dobromil, Stary-Sambor és Boryslav ismét a miénk, Linsingen csapatai elérték a Dolinától délnyugatra levő magaslatokat. A Pruth-vonalon Kolomeától északra az oroszok összes rohamtámadásait visszavertük. A németek keleti harczerén az oroszoknak kis múltú sikere után, mely a németeknek 8 ágyújukba került, nagy orosz erőknek előnyomulását Szavlenál megállították. Az alsó Dubiszsa felé, továbbá Kalvarjánál és Augusztovnál orosz támadásokat meghiusítottak. A nyugati harczerén Steenstratenál a németek meghiusítottak egy éjjeli támadást. A st. juvien-yperni út mellett támadásuk előrehaladt. Az április 22-ike óta ejtett foglyok száma 5560-ra emelkedett. Lilettől délkeletre heves tüzéségi harcok, a Loretto-magaslatokon a németek minden támadást visszaverték. Aillytól délre, a Maastól keletre néhány ellenséges árkot elfoglaltak. Az Essey-Flirey közti út mentén három ellenséges támadást visszavertünk.

Május 16. Orosz-Lengyelországban a szövetséges haderők az Alsó-Piliczától délre folytatják az üldözést. A kielezi hegyvidéket a Kamienna felső folyásig az ellenségtől megisztították, a Viszta mentén a Klimontóvtól északra levő magaslatokig haladtak elő. A rudnik-przemysli San-vonalon orosz utóvédkelet a folyó nyugati partjáról visszavetették. Az Erdős-Kárpátokból előretört hadseregek folytatják az előnyomulást, a Magiera-magaslat vidékén erős orosz utóvédet szétszórtunk s 1000 oroszot elfogtunk. Csapatunk zenezóval bevonultak Samborba. Délkelet-Galicziában Kolomeától északra újabb orosz támadásokat visszavertünk s egy orosz támaszpontot elfoglaltunk. A németek Szavle vidékén egy orosz előretörtést visszaverték, 1500 oroszot elfogtak. A Dubiczca mentén Ugiánytól északnyugatra egy kisebb német csapatnak nagy orosz erők elől ki kellett térnie. Eiragolánál az oroszok

kat visszaverték, Augusztovtól északra és délre s az Omulev két partján oroszok éjjeli támadásokat meghiusítottunk. A nyugati harczerén Yperntől északra fekete csapatok támadták a németek Het Sas és Steenstratenál levő állását, az előbbi helyen visszaverték őket, az utóbbit a harc még folyik. Lilettől délnyugatra a legtöbb helyen visszaverték az angolok támadásait. A Loretto-gerince mindkét oldalán, Soncheznél és Neuwillénél a francziák támadásai összeomlottak. Az Argonnektól nyugatra Ville sur Tourbetől északra a németek által birtokba vett 13 éjjeli támadással szemben is megtartottak egy erős francia támaszpontot. A Bois de Pretreben is harc folyik.

Május 17. A tegnapi nap általában nyugodtan folyt le. Előnyomulásunk további tért nyert, Drohobiczot is elfoglaltuk s 5100 oroszot elfogtunk. A németek a Dubiszsnál, Giragola és Cseksizki környékén, valamint a Nyementől délre Mariampol és Ludvinov mellett orosz támadásokat visszavertünk. A nyugati harczerén a németek feladták Steenstrate és Het Sas mellett előretolt állásaikat s a csatorna keleti partján levő főállásaikba vonultak vissza. Neuve-Chapelle-től délre az angolok még tartják az elfoglalt árokrészeket. Ablain és Neuville mellett francia támadásokat visszavertünk.

Május 18. A szövetséges csapatok több helyütt kiereszkedtek a San folyón való átkelést és a folyó keleti partján megvetették a lábukat, véresen visszaverték az oroszok ellentámadásait s az ellenséget keleti irányban visszavetették. A Felső-Dnyeszter mentén heves harcok folynak. Kolomeától északra orosz előretörtéseket visszavertünk. A május első felében nyert hadizsákmány: 174,000 fogly, 128 ágyú és 368 gépfegyver. A németek a Dubiszsnál Eirogola vidékén erős ellenséges támadásokat utasítottak vissza, a Nyementől délre előrevont orosz erők ellen több helyütt támadásba mentek át, 1700 oroszot elfogtak. A Visokától északra orosz lovasgátot vetettek vissza. A nyugati harczerén Neuve-Chapellenél az angolok, a Loretto-magaslat körül, továbbá Aillynál és a Bois de Pretreben francia támadásokat vertek vissza.

Május 19. A San keleti partjára előnyomult szövetséges csapatok tegnap nagy orosz haderőket, a melyek Jaroslautól északra feltekünk újból szembeszállottak, a Lubaczóvákán túl visszavetették. Sienjavát elfoglaltuk, a Sanon való átkelést ott is kiereszkedtek és e közben 7000 oroszot elfogtunk és 8 ágyút zsákmányoltunk. Az ellensé-

nek a reggeli órákban megkísérelt ellentámadásait véresen visszavertük. A Dnyeszter felső részén és Strj vidékén a harcok tovább tartanak. Támadó oszlopaink Sambortól északra az oroszoknak több magaslati állást rohammal bevették és több helységet, melyet az ellenség szivósan védelmezett, elfoglaltak. A Pruth vonalán nem történt semmi jelentős esemény. Orosz-Lengyelországban a kielezi hegyvidéken harcuzunk. A németek ellen a Shagori-Frauenburg vonalon új erős orosz erők álltak harcba. A nyugati harczerén Yperntől északra a harcok a németekre kedvezően folytak le. Neuve-Chapellenél az angol támadásokat visszavertették, a Loretto magaslapon ellenséges árkokat foglaltak el. Neuville déli része ellen és a Bois de Pretreben sikertelenségek maradtak a francia támadások.

A Jó Pajtás, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, május 16-iki számába **Abrányi Emil, Radó Antal és Fövenyessy János** irtak verset, **Szemere György** elbeszélést, **Sebők Zsigmond** folytatja **Tamásy Mihály** című regényét, **Benedek Elek** verses szimfóniát irt a háborúról, **Sebők Zsigmond** mesét, **Zsiga bácsi** mulatságos mókát **Cautora Jancsirról, Rákosi Viktor** folytatja **A gibraltári összeesküvés** című regényét, egy cikk a **Lusitánia** elcsúsztatásáról szól. A rejtvények, szerkesztői iratok egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A **Jó Pajtás-t** a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negydedéve 2 korona 50 fillér, félre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utca 4.)

HALÁLOZÁSOK.

Hósi halált haltak: **LUGER KÁROLY**, a 48. gyalogezred századosa, 33 éves korában, Nagypolányán. — **JANKOVICS TIVADAR**, a 10. honvédelmi legfelsőbb elismeréssel kitüntetett százados, 30 éves korában, Gorliczánál. — **DOMBY SÁNDOR** csendőrszázados, Laborezfőnél, a határgerince ostromában. — **DR. SÁRKÖZY JÁNOS** jáskiséri községyi jegyző, tartalékos honvédhadnagy, századparancsnok a galicziai harcokban. — **BÁTONY JÓZSEF**, a marosvásárhelyi református kollégium

Csizfűrdő megnyilt

Ismertetőt díjtalanul küld a fürdőigazgatóság Csizfűrdő.

Szakszerűen készített utazási felszerelések

bőröndök, táskák, szekrény- és kalapbőröndök, naccsáltrék

megbízható minőségben, előnyösen beszerezhető az általános ismért

HELLER bőröndös

cézgnél
Budapest, IV., Kossuth Lajos u. 21. (Astoria szálloda épületében)
A cég üzlete 20 évig Károly-köruton (Huszár-ház) volt.

Gothard Sándor

Diana Fegyver-áteller Herény, Szombathely mellett. (Vas megye.)

A. Jos. Decourry, Horstál és A. Lene & Co. Löbe (Victoria Hammerle), világhírű és legelső rangú galamblovó és vadászfegyverek egyedi és kisárolagos képviselője. E. Bernard & Co. A. Defourny-Sevrin luxusfegyverek állandó nagy raktára. Maximilian-Schubertner Anticor. Anticor. Mignon. társaság szerelt fegyvereknek állandó raktára. Vadászfegyverek 160 koronától, ejektorosok 260 kor-tól, Anticor- és Anticor-szerű fegyverek 400 kor-tól minden árban. A kontinens leggazdagabb luxusfegyverraktára. Minden minőség állandó nagy készletben. Teljes garancia. Minden fegyver pontosan belöve. Legjobb minőség.

Legolcsóbb gyári árak. Utólérhetlen olcsó. Árjegyzéket tessék kérni.

Vérszegénység, ideges fejfájás, anámia

ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek ajánlják

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy éremmel kitüntetve I. Számos kiállításon díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill.

Készíti: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerész, Arad, Szabadság-tér.

Saját érdekében

tegyen egy kísérletet az új szab. amerikai Impregnált **FÉMISZITÓ KENDŐVEL!**
Előnyei: Bármely fém tárgy gyors és egyszerű keze-
lésben hónapokig tartó tisztaságot nyer. Minden
eddiggi túlzottan szennyezett fém tárgyat fölülmul.
Sohasem szárad ki, nem kopog, nem horzol, olcsó és
gazdaságos. — 25 fill., 50 fill., és 1 kor. Műanyag-
tápható. — Kereskedőháznál kérjen ingyen mintát!
FORAKTAR, FERENCZ JOSEF UTCA SZÁM 4. SZ.

Mikszáth Kálmán munkái

a „Magyar Könyvtár“-ban

- Jó palócok. Elbeszélések és rajzok róluk. — K 1.20
 - Tót atyafiak. Elbeszélések. — 1.20
 - Szent Péter esernyője. Regény. — 2.80
 - Prakovszky, a siket kovács. Elbeszélés. — 1.20
 - Az új Zrinyiász. Szatirikus rajz. — 2.40
 - Besztercze ostroma. Egy kü-lönc ember története. — 2.40
 - A németke és egyéb elbeszélések. — 1.50
 - Kisérlet Lublón. — 1.20
 - A gavallérok. — Ne okoskodj Pista! — 2.—
 - Egy választás Magyarországon, vagy a kortélyesi csinny. — 2.40
 - Tíz kötet, a szerző dombornyomású képével díszített piros vászonkötésben K 18.30
- Ezen könyvek megrendelhetők:
Méhner Vilmos-féle könyvkiadóhivatalban
(Franklin-Társulat)
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

AZ I. OSZTÁLYU EBÉDLŐ.

AZ ELSŐ OSZTÁLYU DOHÁNYZÓ.

AZ ELSŐLYESZTETT LUSITANIA. — Janius István képeiből.

